

OKUMA-ANLAMA

KLONLAMA

(1) Bir organizmanın kendisiyle aynı genetik yapıda organizmalar üretmesine klonlama deniyor. Üremeyele çoğalan bakteri gibi organizmalar, mutasyona uğramadıkları takdirde sonsuza kadar birbirlerinin kopyalarını yaratabiliyorlar.

(2) Genetik şifrelerimizin yarısını annemizden yarısını babamızdan alıyoruz. Böylece genetik şifremiz hem annemizden hem de babamızdan farklı oluyor. Ama, yaklaşık olarak her yetmiş beş doğumdan birinde doğal klonlama oluyor ve tek yumurta ikizi, üçüzü ya da dördüzü dünyaya geliyor.

(3) Yapay klonlama ise ilk olarak 1997 yılında gerçekleştirildi. Bunun için bilim insanları ilk önce altı yaşındaki bir koyunun meme hücrelerini aldılar. Bu hücreleri, elektrik akımıyla çekirdeği alınmış koyun yumurta hücreleriyle birleştirdiler. Bu şekilde yapılan iki yüz yetmiş yedi hücre birleştirme denemesinden ancak yirmi dokuz tanesinde döllenme başarılı oldu. Yapay olarak döllenmiş yirmi dokuz yumurta biraz büyütüldükten sonra koyunların rahmine yerleştirildi. Bu koyunlarınsa sadece on üç tanesi gebe kaldı ve sadece biri doğurdu.

(4) Günümüzdeki teknoloji, embriyonel kök hücreler kullanarak insan klonlamak için yeterli düzeyde. Embriyonel kök hücrenin içerisine hangi insanın DNA'sı yerleştirilirse o kişiyle aynı genetik yapıda bir insan kopyalamak mümkün. Herhangi bir kişi kendine tıpatıp benzeyen çocuklar yapabilir. Bu yöntemle, ölen bir kişinin bile kopyası yapılabilir. Ölüden geriye kalan tek bir hücre veya genetik yapısını taşıyan, gözle görülmeyecek bir kalıntı bile kopyalama işlemi için yeterli. Böylece yıllar önce ölen sanatçı, devlet adamı ya da filozofları tekrar dünyaya getirmek mümkündür.

(5) İnsan klonlama henüz yasal değil. Bunu teknik olarak başarabilecek durumdayız; ancak bu konudaki ahlaki ve dini tartışmalar henüz sonuçlanmadı. Bir bakış açısına göre insan klonlama tekniği kişinin tam olarak kopyasını yaratmaz. Yani bir insan klonlandığı zaman genetik olarak benzer; ama ruh olarak farklıdır. Doğal klonlama ile oluşan tek yumurta ikizlerinin karakter olarak birbirinden farklı olabildikleri de başka bir gerçektir.

I. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz. (10 puan)

1. İlk yapay klonlama, koyunların hangi hücreleri birleştirilerek gerçekleştirildi?
2. Neden genetik şifremiz anne ya da babamızınkıyla tamamen aynı olmuyor?
3. İnsan klonlamak için ne tür bir işlem yapmak gerekiyor?
4. İnsan klonlama tekniği, kişinin tam klonunu yaratabilir mi? Niçin?
5. Günümüzde, insan klonlama niçin yasal değil?

II. Cevabınızı yuvarlak içine alınız. (4 puan)

Bütün hücre birleştirmeleri başarılı oldu.	Doğru/Yanlış
Yapay klonlama ilk olarak bir koyunda denendi.	Doğru/ Yanlış
Koyunların 13 tanesi doğurdu.	Doğru/Yanlış
İnsanlar ancak öldükten sonra klonlanabilir.	Doğru/Yanlış

III. Aşağıdaki sözcüklerin, eş ve karşıt (zıt) anlamlarını yazınız. (6 puan)

Eş anlam

yapay :	tane :	gebe :
yeterli :	yasal :	yıl :

Karşıt (zıt) anlam

ilk :	önce :	almak :
içeri :	geri :	birleştirmek :

V. Metindeki (4) ve (5) numaralı paragrafların ana fikirlerini yazınız. (5 puan)

2. Paragraf :

5. Paragraf :

DİNLEME-ANLAMA

-I-

Bir insanın hayatında meydana gelen bir değişiklik ve yeni bir duruma ayak uydurmak, kişide strese yol açabilir. Sevinçli bir olay olarak karşılanan bir bebeğin dünyaya gelişi bile anne ve babanın hayatında değişiklik yaparak bazen strese sebep olabilir.

İnsanda stres yaratan etkenlerin bazıları; eşin ölümü, boşanma, ayrılık, hastalık, evlilik, işten çıkarılma, emekliye ayrılma, iş değişikliği, uyku alışkanlıklarının değişmesidir. Elbette bunların dışında başka etkenler de saymak mümkündür. Bütün bunların kişiler üzerindeki etkisi kültüre ve yaşa göre değişiklik gösterir.

Stres yaratan etkenlere gösterilen tepki kişiden kişiye farklılık gösterebilir. Bazıları alkol kullanmaya, abur cubur yemeye yönelirken bazıları da tam tersi yemeden içmeden kesilip uykusuzluk çekebilir.

İnsan hayatında en çok stres yaratan etkenler günlük sıkıntılardır. Para sorunları, sorumlulukların artması ve günlük tartışmalar bunlara örnek verilebilir. Bu sıkıntıların birikmesi insan sağlığı üzerinde olumsuz etkilere sebep olur.

پایه تحقیقاتی آرمان

DİNLEME- ANLAMA

I. Aşağıdaki sorulara cevap veriniz. (14 puan)

1. İnsanda stres yaratan etkenlerden üç tanesini yazınız. (3 puan)
2. Stresli bir kişi hangi tepkileri gösterebilir? (3 puan)
3. Günlük sıkıntılara iki örnek veriniz. (3 puan)
4. Günlük sıkıntılar birikince ne olur? (2 puan)
5. Stresin kişiler üzerindeki etkisi, nelere göre değişir? (3 puan)

II. Cevabınızı yuvarlak içine alınız. (5 puan)

Stres yaratan etkenlere herkes aynı tepki verir.	Doğru/Yanlış
İnsan hayatında en çok ölüm stres yaratır.	Doğru/Yanlış
Stresin etkisi eğitime ve tecrübeye göre değişir.	Doğru/ Yanlış
Sevinçli bir olay bile stres yaratabilir.	Doğru/Yanlış
Para sorunları günlük sıkıntılardandır.	Doğru/Yanlış

III. Aşağıdaki soruları cevaplandırınız. (6 puan)

1. Ruhsal problemleriniz olursa çözmek için ne yaparsınız?
2. Stresle ilgili yapılan araştırmalar ilginizi çeker mi? Niçin?
3. Sizce sınav kaygısı, trafik sıkışıklığı vb. etkenler kişiler için önemli bir stres kaynağı mıdır? Niçin?

DİLİ KULLANMA BECERİLERİ

I. Aşağıdaki paragrafta verilen boşlukları, uygun ek ve kelimelerle tamamlayınız. (8 puan)

“Kadın çare..... bir hastalığa yakalanmış, yataktan kalk .....hale gelmişti . Oğlu, onu sık sık görmeye gel..... . Oğlunun gel..... bir gün, hasta kadının tuvalet..... git..... gerekmiş. Oğlu, hemen yardım ..... için atılmış. Kadın “Oğlum bu işi bakıcım yapabilir” de..... genç adam önlemek istemiş. Genç adam “Anne, ben bebek..... sen tam bir buçuk yıl benim altımı temizlemedin mi? Şimdi yardım et..... sırası bende.” demiş.

Bu sözleri söyle..... ünlü sanatçımız Barış Manço’ydu.

Barış Manço’..... hazırla..... televizyon programlarının bugün bile bir benzeri yok. Çocukları eğlendir..... eğitmiş, sadece çocukların değil, hepimizin elinden tut..... dünya..... gezdirmiştir.

II. Aşağıdaki boşlukları “-ış, -dı.....alı, -mak üzere, -ıncaya kadar, a.....a, -sa, -madan, -an, -ce, -dığı için, -dıktan sonra, -ır.....maz” eklerinin uygun olanlarıyla doldurunuz. (6 puan)

1. Penaltı at..... oyuncuyu tanıyorum.
2. Aysel uyu..... annesi başında bekledi.
3. Hastaneye gittiğinde öl.....ydi.
4. Öğlenleri yemek ye..... yarım saat.....uyurum.
5. Evlen..... evlen..... onu görmüyorum.
6. Serkan, eve geç gel..... kardeşine kızdı.
7. Traş ol..... kahvaltı yapmam.
8. Okula yürü..... yürü..... gidiyorum.
9. Bana bu kalemi hediye et..... çok sevinirim.
10. Kaybolan kitabı bul..... bul..... size haber veririm.
11. Aile..... pikniğe gittik.
12. Gel..... saatini haber verirsen seni istasyondan alırım.

III. Aşağıdaki boşlukları ad durumu ekleri (isim hal ekleri) ile doldurunuz. (2.5 puan)

“Evin bahçesi..... bir satıcı girdi ve orada bulduğu bir sandalye..... oturdu. Ahmet de karşısı..... geçti. Bu, her taraf..... duvarla çevrilmiş bahçe..... Ahmet’in öyle canı sıkılıyordu ki. Hemen satıcı..... inceleme..... başladı. Satıcının çok hasta ve aç olduğu.....anladı, ev..... girdi, halasının yaptığı yemekler..... birkaç tabak getirdi.

IV. Aşağıdaki cümleleri, karşılarında gösterilen şekillere çeviriniz. (3 puan)

1. Patron yüz elli kişiyi işten çıkarmış. (Edilgen)
2. Küçük kız salıncağa binip kendini salladı. (Dönüşlü)
3. Dekan bir yazı yazdı ve toplantıyı erteledi. (Etitirgen)

V. Aşağıdaki cümleleri dolaylı olarak tekrar yazınız. (4 puan)

1. Ali, “Sevgi yarın doktora gitsin.” dedi.
2. Antrenör, “Hafta sonunda antrenman var.” dedi.
3. Ayşen, arkadaşına “Yarın bize gelecek misin?” diye sordu.
4. Ahmet, kardeşine hava sisli mi?” diye sordu.

VI. Aşağıdaki cümleleri, -an/ -dık/ -acak eklerini kullanarak tek cümle haline getiriniz. (1.5 puan)

- a) Öğrenciler ders çalışmıyor. Öğretmen (onlara) çok kızdı.
- b) Adam bizi Kızılay’da bekleyecek . (O) adama bu paketi vereceğiz.
- c) Pasta yaptım. (Bu) pasta çok lezzetli oldu.

KOMPOZİSYON

I. Aşağıdaki konulardan birini seçerek 150-200 kelimelik bir kompozisyon yazınız. (25 puan)

1. Çevre kirliliğinin verdiği zararlar.
2. Yabancı bir ülkede yaşamak.

موسسه تحقیقاتی آرمان